

Opgavecanvas

Versie: oktober 2026

Ontwikkeld door: CNV LeiderschapsLab i.s.m. GROWEVERYDAY

Doel van de tool

Helpt schoolleiders en teams om samen een gedragen ontwikkelopgave te formuleren die richting geeft aan een traject of veranderproces op school. Het Opgavecanvas verbindt de gewenste toekomstvisie aan gewenst gedrag, de context van de schoolorganisatie en de randvoorwaarden voor succes gesprekken over het 'waarom', 'waartoe' en 'hoe' van verandering, resulterend in een gedeeld vertrekpunt voor interventies, leertrajecten of beleidskeuzes.

Voor wie

De tool is bedoeld voor:

- Schoolleiders en adjunct-directeuren die een verander- of ontwikkeltraject begeleiden.
- Bestuurders en bovenschools leidinggevenden die met verschillende stakeholders samenwerken: team, ouders, omgeving.
- Trainers en coaches die een ontwikkelopgave helpen verhelderen en structureren.

Wanneer

Je kunt deze tool in de volgende situaties inzetten:

- Aan het begin van een verander- of leertraject op school.
- Tijdens intakegesprekken en opstartsessies.
- Bij het schrijven van een schoolplan, jaarplan of projectvoorstel.
- Wanneer er herijking nodig is van koers, gedrag of doelstellingen.

Tijdsinvestering

Dit is de tijd die je nodig hebt voor het inzetten van deze tool:

- Voorbereiding 15-30 min.
- Groepssessie 60-90 min.

Benodigheden

Voor een effectieve inzet van de tool heb je het volgende nodig:

- Het Opgavecanvas (zie bijlage).
- Flipover, markers en post-its of digitaal whiteboard.
- Recorder om de gesprekken terug te kunnen luisteren of lezen.

Werkvorm: stap-voor-stap instructie

Hieronder volgt een praktische uitleg om de tool in de praktijk in te zetten.

1. Startvraag (± 5 min)

Begin met de centrale vraag: Wat maakt dat we nu met dit vraagstuk aan de slag gaan? Laat deelnemers kort hun perspectief delen en vat dit samen.

2. Werk het canvas uit (± 25-40 min)

Vul samen met het team of de stakeholders het canvas in. Bespreek per blok:

- Aanleiding of urgentie: waarom is actie nu nodig?
- Toekomstvisie / gewenste richting: waar willen we naartoe?
- Gewenst gedrag: welk gedrag hoort daarbij?
- Succescriteria: waaraan merken we dat het werkt? (zien, merken, voelen).
- Stakeholders en hun belangen: wie zijn de sleutelspelers (team, bestuur, ouders) en wat hebben zij nodig of te winnen?
- Pijlers: welke van de 6 pijlers van duurzame ontwikkeling verdienen extra aandacht in deze opgave?

3. Bundelen en visualiseren (± 20-30 min)

Bespreek de input plenair, cluster overeenkomsten en markeer verschillen. Visualiseer de gedeelde uitgangspunten op een flipover of digitaal whiteboard.

4. Vastleggen en vervolg (± 10-15 min)

Leg het ingevulde canvas vast (foto of digitaal bestand) en gebruik dit als leidraad voor het vervolg van het traject.

Reflectievragen voor deelnemers

Gebruik deze vragen om bij de deelnemers inzichten op te halen en verdieping te stimuleren, en om acties te formuleren.

- Wat valt op vanuit de verschillende perspectieven?
- Wat is al aanwezig en wat vraagt nog ontwikkeling?
- Welke aannames willen we verder onderzoeken of toetsen?

- Wat betekent dit voor onze rol als schoolleider?

Toepassingsmogelijkheden

Gebruik deze tool onder andere bij:

- De start van een leiderschaps-, team- of organisatieontwikkeltraject op school.
- Intakegesprekken met externe begeleiding of training.
- Het bepalen van richting in lerende netwerken, vakgroepen of collegiale visitatie.
- Input voor communicatie-, verander- of scholingsplannen.

Adviezen & tips

Handige aandachtspunten voor het effectief inzetten van deze tool:

- Start breed en breng daarna focus aan; vermijd te snel detailleren.
- Laat ruimte voor twijfel, tegenstellingen en onvolledige antwoorden.
- Gebruik kleur of iconen om prioriteiten zichtbaar te maken.
- Vraag deelnemers het canvas na afloop individueel in te vullen.
- Plan een vervolg: herhaal en herijk het canvas in latere sessies.

Contra-indicaties

Deze tool is mogelijk minder geschikt of kan zelfs averechts werken wanneer:

- Er geen urgentie of energie rondom het thema is.
- Er grote conflicten of onveiligheid spelen (werk dan eerst aan vertrouwen).
- De richting al vastligt en weinig beïnvloedbaar is.

Bronnen

Onderbouwing van de tool, inclusief inspiratiebronnen en literatuur:

- Cooperrider, D. (2021). *Appreciative Inquiry*. Heart Media.
- Visser, C. (2016). *Progressiegericht Werken*. Just-In-Time Books.

Reflectieblokje voor begeleiders

Sluit het gebruik van deze tool af met een korte reflectie:

- Wat neem je mee uit deze sessie?
- Wat ga je morgen anders doen?
- Welke vervolgstap is nu logisch?
- Wie wil je hierbij betrekken?